

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usoru prin assemnatiunile postei statului, adrestate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 64.

Sibiu, 11/23 Augustu 1879.

Anulu II.

Retragerea comitelui Andrassy considerata din punctu-de vedere romanescu.

A dá cu pietrii in binefacatori, nu prea este raritate nici in dilele nóstre; dara insultele si blastemele aruncate in capulu unuia din cei mai mari binefacatori ai rassei magiare, de către o parte considerabile a pressei magiare, sémena fórte cu faptele acelu greci, cari au ucisu cu veninu pe Socrate, carii condusi de vanitate si pisma au lasatu pe Cimonu si Miltiade se móra in saracia estrema, carii au exilatu pe alti barbati eminenti precum fusese Aristide, numai pentru că le esise renumele de ómeni drepti. Comitele Andrassy a fostu unulu din cei mai activi lucratori pentru infintierea dualismului, ageru luptatoriu in contra individualitatii nationale a celorlalte gruppe de popóra care vorbescu alte limbi, centralistulu celu mai decisu in favórea rassei magiare, carei voiá se'i asigure dominatiune eterna preste celelalte nationalitati; inse acelu comite Juliu Andrassy, care singuru a facutu mai multu pentru desnacionalisarea altoru popóra si magiarisarea loru decâtu n'au facutu tóte dietele dela 1867 incóce, — acelu Andrassy, carele dupa-ce se inpartise monarchi'a intre germani si magiari, elu acum erá pe aci se supuna si cerbicea germaniloru sub genunchiulu magiaru, — ajunse astadi de batjocur'a unei legiuni de sbieratori din tóte classile societatiei magiare.

De candu s'au latitu scirile despre retragerea comitelui Andrassy; de candu se scie, că in Cislaiani'a (Austri'a) fu denumitu unu ministeriu de coalitiune, adeca ministeriu moderatu, compusu din diverse partide si camu dupa nationalitati, aceeaasi pressa de opozitiune striga si mai tare contra ministrului de externe, că si cum elu singuru ar fi de vina, că in fine se face dreptate si milióneloru de cechi si de sloveni. Aceeasi pressa magiara se încerca totuodata a seduce si cu acésta ocasiune, anume pe natiunea romanésca, aratandu'i momia, stachi'a panslavismului, care ar avea se o inghitia si pe ea, că si pe natiunea magiara, si s'a observatu că unii romani carii citescu unguresce, iau acelea stratageme in seriosu si dau crediementu sofismeloru. Este, precum credemu noi, timpulu supremu, că tocma cu acésta ocasiune se'si aléga odata si romanii cu asia numitulu panslavismu, se judece ei singuri cu mintea loru, éra nu se se ia orbesce dupa spusele altora.

Publicistii magiari striga neincetatu, că Andrassy cu Col. Tisza aru fi datu pe natiunea magiara in prad'a panslavismului atunci candu nu s'au invoitu, că celu puțin magiarii se mérga in ajutorulu turciloru contra Russiei, precum si atunci candu ei au facutu pe voi'a slaviloru si au lasatu a se ocupá (mai bine a se incorporá) Bosni'a si Hertiegovin'a la monarchia, pentru-cá numerulu slaviloru se crésca si mai multu in trens'a, si asia mai curendu sau mai tardiu se neutralisedie predominirea magiarismului.

Se ne întielegemu bine in termini si in definitiuni, că se nu fimu sedusi prin frase machiavelistice.

Scimu cu totii ce semnifica in epoc'a presenta panlatinismulu, pangermanismulu, panslavismulu: Sentimentu si consciintia de origine comuna, prin urmare si simpathii relative mai mari decâtu către alte popóra de alta origine, apoi tendentia către cultura si civilisatiune conforma. Acelu sentimentu, acelea simpathii, acea tendentia considerata in sine, nu potu se invólva nici-unu reu, nici-o crima, nici-unu periculu pentru nimeni. Dara potu ori nu, nici-o putere nu existe in lume, că se le stea vreodata in drumu, si cu atátu mai puțin va fi in stare miculu poporu magiaru de cinci milióne a oprí acelu currentu alu spiriteloru omenesci, alu geniiloru nationali, care in casu de asia, l'ar sfarmá si sterge de pre faci'a pamentului fóra urma. Nici 15 milióne de locuitori din tierile corónei unguresci si nici chiáru 36 milióne din intrég'a monarchi'a austro-ungurésca nu voru inpedeca in veci atotopotintele progressu si cu elu solidaritatea popóraloru homogene, prin cultura si literatura.

Se dice inse, că consciintia de origine comuna si simpathiile nationali provóca si producu cestiuni de inalta politica, gravitatiuni in afara, periculu mare pentru cutare statu. Asia este, prea adeveratu. Acestu periculu inse existe acolo, unde popórale de alte limbi sunt tractate si guvernate cu legi tirannice, sau si fóra nici-o lege, dupa arbitriulu si capritiulu tiraniloru. Elu inse existe chiaru si in staturi homogene, candu una classe de locuitori se inaltia preste celelalte, le inpila si despóie. Nenumerate sunt exemplele de natur'a acestora in istori'a staturiloru si a popóraloru. De candu lumea, totu numai nebuni'a tiraniloru a causatu desbinari

in staturi si apunerea loru cu infamia. Tirani'a aristocratiei britanice a perdutu Americ'a septentrionale; tirani'a curtiei de Madridu a ruptu de către tiér'a matre mai tóte coloniile din Americ'a meridionale; brutal'a tirania turcésca a perdutu Egiptulu, Serbi'a, Greci'a si in dilele din urma Bulgari'a. Acelu poporu bulgarescu de origine tatara, dedatu a portá jugulu tocma precum ilu portá bivollii bulgaresci, nici-odata nu ar fi alergatu la Russi'a, daca aru fi mai fostu in stare de a portá nespus'a lui greutate barbara. De aici urmédia cu logica de feru, că se afla in erórea si ratacirea cea mai funesta si fatale toti aceia, carii mai credu in posibilitatea de a inparti drepturile omenesci dupa origine, rassa, nationalitate. Nimicu nu póte fi mai periculosu, anume pentru unu statu poliglottu, decâtu unu principiu asia de blastematu, precum este acesta.

Cei carii cunoscu de aprópe cá si noi doctrinele politice si nationali ale mai multoru publicisti din Ungari'a si Transilvani'a, se voru fi convinsu, că daca ei astadi sbiéra si racnescu asupra com. Andrassy cá si asupra ministeriului Tisza, facu acésta mai virtosu din cauza, că-ci n'au executatu mai iute, cu midiulóce cá cele din 1848/9, program'a dictata de ei. In ochii aceluor publicisti „egalitatea de drepturi si egala indreptatire“ (Rechtsgleichheit und Gleichberechtigung) sunt nesce frase góle, cuvente pronuntiate in ventu, bune de a seduce pe „prostime“ si pre toti naucii din lume, éra nu pe ómeni de calibrulu loru. Acesti ómeni sémena fórte multu cu caii selbatici si totuodata spariosi, carii saru in apa, in focu, dau cu capetele in paretu si cu fólele in pari ascutiti.

Nu e omu pe lume care se fia lucratu pentru natiunea sa mai cu mare zelu si mai corectu decâtu lucrá 13 ani de dile com. Andrassy pentru a sa; crim'a lui inse este in ochii fanaticiloru, că-ci nu a cercatu se sparga paretii cu capulu seu, se declare adeca resboiu la tóta lumea, pentru cá se asigure domni'a unei singure rasse. Ei, bine, nu se mai póte. Sistemele politice vinu si se trecu; experimente se facu cu anii; intr'aceea desvólta si celelalte popóra atáta putere de viétia, cátu in resistenti'a loru perseverante isi spargu capetele toti fanaticii si toti catilinarii calcatori de drepturile omenesci si dumnedeiesci. Ceea ce pretindu astadi slavii din acésta monarchia, nu este mai

Foisiór'a „Observatoriului“.

Famili'a patriciana Cretulescu.

In Nr. 59 pe col. 3 et 5 dandu o scurta recenziune asupra cartiei scientifice Anatomia descriptiva, de dr. Nicolae Cretulescu, membru alu Academiei romane, promiseramu si unele schitie din monografi'a familiei dsale.

Famili'a Cretulescu este una din cele mai vechi si mai ilustre ale Munteniei. Dupa chrisóvele (documente, diplome) vechi Dragomiru Cretulescu mare banu in sec. alu 16-lea, avea la Alunisiu pe marginea Oltului, o monastire cladita pe un'a din mosiile sale numita Planiceni, cum si gradini mari in judetiele (districtele) Oltu si Romanati.

Una diploma de donatiune pentru famili'a Cretulescu emanata dela Mateiu Basarabu in 10 Decem. anul dela creatiunea lumii 7145 (dela Chr. 1637) scrisu in limb'a slavona, tradusu in romanesce de dascalulu Constandinu la a. 1794, se vede publicata si in Column'a lui Traianu.

Frumós'a biserica Cretulescu, situata in calea Victoriei (Mogosióei), nu departe de palatulu domnescu, este edificata la a. 1722 de marele vornicu (Curiae praeses) Georgie Cretulescu si de soci'a sa Safta (Elisabet'a) domniti'a, fiic'a lui Constantinu Brancovanu, Domnu alu Munteniei. Acestu Cretulescu pe langa cé dotase acea biserica cu tóte cele necesarie si'i asecurase venitoriulu prin donatiuni de immobile, apoi monastirea sa dela Alunisiu o inchiná cá metocu (filiala emphiteutica) la biserica din Bucuresci.

Prin testamentele loru, fundatorii si ctitorii din famili'a Cretulescu au dispuu, cá disele biserici se nu se inchine nici-odata nicairi la nici-unulu din asia numitele locuri sante, sau vorbindu respicatu: protoparintii acelei familii ilustre si temetórie de Ddieu, n'au suferitu cá calugarii bizantini se puna man'a pe averile

acestoru biserice, nici se care veniturile loru in tieri straine, ci au voitu si decisu, că se le caute si administre totudeauna descendentiiloru, precum se si face si se continua până in dio'a de astadi: unulu din Cretulesci se alege pe viétia cá eforu de toti Cretulescii ajunsi in etate de maioreni, si administra averile biserice.

Pre cátu timpulu veniturile mosiloru au fostu mai marginite si modeste, actele de binefacere inca au fostu mai restrinse; astadi inse, dupa-ce acelea venituri anuali ajunsera la o suma de 120 mii franci, actele de binefaceri s'au inmultitu in aceeaasi proportiune. Biserica matre din Bucuresci, biserica dela Planiceni, tóte bisericile comuneloru pe unde membrii familiei Cretulescu sunt proprietari de mosii, precum si una alta biserica fundata de protoparintii acestei familii totu in sec. alu 16-lea in Tergovistea fost'a resiedentia a domniei, sunt ajutate si intretinute in modulu celu mai convenabile. Pe langa acésta se dau mai multe pensii la membrii scapatati din familia, se ajuta saraci, si in fine, de cátiva ani incóce se intretinu pe la universitati din aceleasi venituri vreo 27 (douedeci si siepte) de teneri pentru studiulu sciintieloru matematice si fisice, cum si pentru belle arte (artes liberales).

Acestea informatiuni si acestea cifre n'au trebuintia de nici-unu comentariu.

In nici-o epoca din istori'a tieriei membrii de ai familiei Cretulescu n'au lipsitu dela afacerile tieriei in timpuri grele si furtunose cá si in anii de pace. Ei insa nu 'iau lipsitu nici martirii, si ar fi datori'a chronicariloru romanesci a le inprospetá memori'a. Georgie (Jordache) Cretulescu fundatorulu cunoscutu din cele premisse, cadiutu in prinsóre turcésca cu tóta famili'a lui Constandinu Brancovanu, dupa uciderea Domnului si a filoru sei, fusese exilatu la Chiutabi'a in Asi'a mica impreuna cu Dómn'a si cu ceilalti gineri, de unde abia dupa trei ani au scapatu cu viati'a cá prin urechile acului, infrantu de suferintie barbare.

Lips'a de discretiune ce ni s'ar inputá din vre-o parte, o vomu justificá cu alta ocasiune.

Acte relative la biografi'a lui Andreiu Murasiann.*)

Raportu prin care comitetulu Asociatiunei transilvane este rogatu a examiná poesiile lui Andreiu Murasiann si ale recomandá adunarei generale spre a fi premiate.

„Escelenti'a Vóstra Prealuminat si Preasantite Dómn'e Episcópe si Presiedinte alu Asociatiunii transilvane romane!

Onorabile Comitetu!

Conformu datorintiei mele am onóre a raportá Escelentiei Vóstre si Onor. Comitetu urmátorele:

In 4 Fauru n. am trimisu in priimirea dlui casieru A. Bechnitiu 33 fl. et 8. fl., incassati prin dn. Aronu Crainicu in Bucuresci dela 24 binefacatori, toti ardeleni de nascere, afara numai de d. conte Rosetti. Numele conferitoriloru s'au publicatu in Gazeta Nr. 5 a. c. din acea cauza, pentruca in privirea acestei colecte se escase pe la Decembre a. tr. óre-si-care neintielegere acolo pe locu, carea trebuia delaturata prin ajutorulu publicitatii din momentul in care sosira acei bani la manile nóstre.

Duminea in 9 Febr. am mai primitu 2 fl. si 2 douadieceri dela acelasi dn. A. Crainicu pe langa alaturat'a scrisóre de dto 25 Jan. v., care sumasióra éra si o voiu inaintá preste câteva dile si inca póte fi cá insocita de alt'a mai mare, déca cumva decretule membriloru onorari voru fi ajunsu la respectivele persóne, séu adica de cumva In. gubernu va fi incuviintiatu alegerea loru.

Din alaturatulu protocolu de siedintia se vede, cumca membrii din Brasiovu ai Asociatiunei folosindu-se de incuviintierea onorabilulu comitetu centrale, isi alesera unu comitetu ad hoc, destinatu numai pentru espusetiune si insarcinatu numai cu intocmirea aceleia; precum si aceea, cumca brasiovenii punu mare temeiu pe incuviin-

*) A se vedé Foisiór'a din Nrii „Observatoriului“ 47, 48, 49, 51, 52, 54, 55. despre A. Murasiann.

Red.

multu decâtu aceea ce le compete loru cu totu dreptulu că popóra cu individualitate nationale si politica in monarchi'a, la a carei conservare contribue cu averea materiale, cu intelegenti'a si cu sangele loru; éra in acésta privintia noi romanii ne aflamu intocma pe aceeasi trépta cu densii. Pre câtu timpu slavii monarchiei nóstre se marginescu intru a pretinde numai drepturile la care tínu germanii austriaci si magiarii pentru sine; pre câtu timpu ei nu suferu confiscarea ulterioára a libertatiloru publice, a drepturiloru politice de către alții, dara nici nu se încerca se le confiscu ei numai pentru sine, pe atâta a'i incriminâ de panslavisti politici semnifica a'i calumniâ, pre cum suntemu si noi calumniati de dacoromanisti, ori-cand ne cerem drepturile nóstre nealienabili. Din dio'a in care slavii austriaci aru apucâ pe calea panslavismului politicu, ei aru avea a face cu pangermanismulu si cu panlatinismulu. De altumintrea despre panslavismu a fostu vorba inainte si pe timpulu congresului dela Berlinu, chiaru si in cercurile cele mai inalte; respunsulu inse din partea ceealta érá scurtu si indesatu: Nu asupriti pe nationalitati, fíti drepti către ele, dati-le sfera si terenu pentru desvoltarea viatiei loru nationale, că se nu ve temeti nici de panslavismu nici de dacoromanismu, si se nu o patiti cá turcii.

Asia dara publicistii magiari asupriâ infricosiatu pe comitele Andrassy candu pretindea dela elu, că se dea peptu cu tóta Europ'a in favórea loru, se urasca si elu, anume pe slavi si pe romani, totu asia de infacaratu precum ii urescu acei publicisti, manifestandu'si urele loru resbunatório pe fiacare di in mii de variatiuni. Acei fanatici uita, că mai sunt in lume si alti domni neasemenatu mai tari decâtu toti aristocratii si plutocratii din Ungari'a, cu totu aparatulu loru de cuceriri nationali.

4) OBSERVATIUNI CRITICE

asupra stărei sociale si economice a romaniloru din Transilvani'a.

Partea a dou'a.

Presintele.

„Mai multa lumina, mai multa lumina! . . .
(Góthe murindu.)

I.

Cercetandu asta-di sórtea si starea materiale a tieranului romanu din Transilvani'a, dupa emanciparea sa de supt jobagia, vomu aflá că ea nu se

tiarea, patronarea si proptirea espusetiunii prin toti acei Preasantii Archierei, sub a caroru pastorire sufletésca se afla romanimea austriaca.

In urma imi iau voia a insciintiá pe Onor. Comitetu, cumca din tipografi'a lui Joan Gótt esira la lumina poesiile lui Andreiu Murasianu, care privite din punctu de vedere alu artei, merita luarea aminte a critice. De aceea rogu pe Onor. Comitetu, că se binevoiésca a supune acelu opu poeticu la recensiunea sa intru intiesulu statuteloru, si déca va aflá că merita, a'lu recomandá viitórei adunari spre a fi premiatu, pentru-cá prin aceste se se si mai incorageze acelu barbatu, carele astadi se pare a fi prea cadiutu cu ánim'a si cu spiritulu.

Am onóre a fi cu profunda reverintia

servu prea plecatu.

G. Baritiu m. p.“

Brasiovu 1862 Fauru 12 n.*).

Dupace comitetulu centrale a luat in consideratiune rogarea lui G. Baritiu facuta in favórea amicului seu, o a si recomandatu adunarei generale dela Brasiovu tinuta in Iuliu 1862, care apoi ii votâ premiulu de 50 galbini. Cassariulu expozitiunei ii transmise pe langa urmatori'a adresa.

„Prea Onorate Domnule Concipistu!

Insarcinatu fiindu de către Onor. Comitetu alu Asociatiunii transilvane prin mijlocirea dlui secretariu primariu G. Baritiu, că se ve numeru 50 $\frac{1}{2}$ premiulu votatu D.-vóstra de către adunarea generala, am onóre a ve si trimite acésta suma, rogandume totudeodata, că spre a mea legitimare se binevoiti a'mi dá o quietantia de primire.

Pe langa care sunt Alu Prea On. DTale

gat'a spre servitiu.

Joanu G. Joanu m. pr.“

Brasiovu 1862 Oct. 6.

Din afara:

Prea onoratalui Domnu Andreiu Murasianu c. r. concipistu gubernialu.

Aici.

(adeca in Brasiovu).

Quietanti'a data de A. Murasianu póte se fia sau intre actele expozitiunei de atunci, sau in posesiunea dlui J. G. Joanu, carele avea a se legitimá cu ea.

*) Originalulu acestui documentu se afla in arhivulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Red.

deosebesce cu multu mai multu de aceea, pe care o a suferitu până la 1848. Intrebandu poporulu romanu déca asta-di se simte mai bine cá atuncea, elu ne va respunde cu unu nu dorerosu, déra firmu. Unu astfelu de respunsu negativu, in primele momente va fi in stare a ne pune in uimire si a ne aduce in tentatiune de a ne indoui despre adeverulu celoru audite din gur'a poporului, de óre ce noi scimu prea bine, că elu nu mai este sclavulu domnului seu cá mai inainte, ci se bucura chiaru si de o umbra de autonomia personale, ce'i permite a se misicá si a manipulá cu poterile sale fisice si morale si chiaru cu productele activitatii sale, intr'unu modu mai liberu. Cu tóte acestea, de si elu este inpropriaritu, de si are dreptulu de cumparare si vendiare in acelasi gradu cu compatriotii sei de alta nationalitate, de si are dreptulu de a se mutá de pe o mosiia pe alt'a séu a arendá o mosiia straina, de si scurtu disu, are mai multe drepturi positive, elu totusi nu este multumitu cu starea sa.

Cadrulu si tendinti'a observariloru nóstre presente nu ne permitu a ne ocupá cu cercetarile si constatarea causeru politice, care au iniriutu intr'unu modu atâta de fatale asupra stărei actuale a Romaniloru din Transilvani'a. Aceea este tréb'a si datorinti'a acelora cari se ocupa strictu si simplu numai cu politic'a.

Adeveratulu medicu inse nu se multumesce numai cu alinarea dureriloru unui corpu bolnavu, ci se silesce se afle mai antaiu caus'a morbului séu intr'unu casu complicatu, cum si diferitele cause si numai dupa ce le a aflatu si le a studiatu, pcede la curarea morbului. Elu tace si face, pe candu cãrpaciulu striga in gur'a mare, că in 24 óre va fi sanetosu cu desavérsire, de si sermanulu bolnavu simte că până atuncea va fi unu cadavru rece. Ce'i pésa siarlatanului, déca mane cimitirulu va numerá unu mormentu mai multu, numai pung'a lui se se ingrasie!!

Este cunoscutu că unulu si aceleasi morbu nu se póte curá cu aceleasi medicamente la toti ómenii, ci ele se schimba si trebuie se se acomodesc naturei si temperamentului diferiteloru organisme. Totu asia este si cu morburile natiuniloru. Ce ajuta uneia, strica séu celu puçinu nu ajuta nimica celeilalte si vice-versa.

Suferintiele de cari patimescu romanii din Transilvani'a in partea loru cea mai principale, se reducu la starea loru materiale. Ei sunt seraci si scimu cu totii, că lipsindu-ne finantiele suferimu cu totii, totu atâtu de cumplitu fisice, câtu si psihice. Starea cea mai nesuferita inse este, candu cine-va are prea puçinu pentru cá se traiésca si prea multu pentru cá se móra. In starea acésta neplacuta se afla romanii nostri. De aceea i vedemu eternu indispusi, lipsiti de spiritulu intreprindietoru, ce este eminamente caracteristicu gintiloru latine, cadiutu in letargia, facéndu numai atâtu câtu este de neaparata trebuintia pentru cá se'si sustiena esistenti'a sa si a familiei, si espusi cu totul superstiitiunii si iniriuriloru unui fatalismu orientale, caruia inse i lipsesce chiaru si acelu farmecu poeticu, ce'lu respira acelu faimosu dulce-farniente alu Lazaroniloru din Itali'a. Romanulu geme greu, cá si candu ar fi apasatu de o greutate, pe care nu o póte resturná de pe pieptulu seu. Unde este curagiulu si temeritatea lui de mai inainte? Unde este energi'a si perseveranti'a in intreprinderile lui? Pentru ce productele activitatii sale incordate sunt atâtu de mici, in câtu se pierdu cá unu punctu neinsemnatu pe orizontulu mării? Care si unde sunt productele intieligentiei sale?

La tóte acestea nu potemu respunde alta, de câtu că ele sunt paralisate de o putere muta, inse tare, si că voru stá inca legate până atuncea, până candu nu voru rumpe acelu lantiu odata pentru totudeauna. Acésta o potu insa face numai atuncea, candu isi voru concentrá tóte fortiele pentru a combate neincetatu pe acelu inamicu ce le tine legate.

Pauperismulu la Romanii din Transilvani'a va fi permanente, până atuncea, până candu nu voru avea o burgesia câtu se póte de mare si puternica. Se ne esplicamu.

Emancipandu-se tieranulu romanu din Transilvani'a si inpamentenindu-se, elu a patitu totu aceea ce au patitu tóte popórale, cari au avut nefericirea de a trai in sclavia până in secolulu acesta. Adica: s'au emancipatu de sclavia si iobagia, pentru cá inpamentenindu-se se cada sclavu pamentului. Va para curiósá acésta asertiune, inse ea este o fapta necontestabile, ale carei consecintie le potemu studiá mai bine cá ori si unde la insu-si poporulu nostru. Tieranulu inpamentenindu-se, se vede deodata cu rolulu schimbatu. Din umilit'a sa

stare de producétoru pentru domnulu seu si totu odata consumatoru alu aceluasi domnu, elu se redica la gradulu de producétoru pentru sine insusi. La inceputu lui i lipsescu poterile si chiaru si instrumentele pentru a potea cultivá cu vre-unu succésu favorabile, chiar si acea parte de pamentu, alu carui proprietariu se numesce. Elu este cu multu mai seracu de câtu se'si póta luá lucratori si, chiar déca s'ar aflá in positiunea acésta, n'are de unde se ii ia, fiindu că nu i afla. De aceea ilu vedemu purtandu până in diu'a de astadi o cultura câtu se póte de primitiva a pamentului, astfelu in câtu mai in totu anulu jace, de-si nu jumetate, déra de sicuru a trei'a parte a teritoriului tieriei nelucratu si nesemenatu, espusu la stricaciós'a pasiune a rimatoriloru si a gâscelor, cari in locu se aduca vre-unu folosu ogorului, din contra i rapescu si i paralisédia forti'a vegetativa si producétóre pe ani inainte. Miculu numeru de vite, ce de abia si'lu póte tine a si nutri cá vai de ele peste érna, nu este in stare a produce acea cantitate de gunoiu, ce'i este de neaparata trebuintia pentru cá se'si ingrasie pamenturile cele slabe, séu a inbunetati pe acelea ce au o positie nefavorabile. Lipsitu astfelu de gunoiu, acestu capitalu necessariu si nepretiuitu pentru agricultoru, elu nu numai că nu produce atâta câtu este in stare si in dreptu de a asteptá dupa lucrulu seu, déra trebuie se multiamesca lui Dumnedieu si nesecatei vegetatiunii a pamentului seu, déca i-a succésu a secerá si a culege tocmai atâta, câtu se póta trai érn'a intréga si se'i remana si pentru semenatur'a anului viitoriu.

Acésta stare a lucruriloru influentiédia câtu se póte mai reu asupra tieranului nostru. VEDIENDU elu că nu este in stare a isi inbunetati viét'i'a cu lucrarea pamentului, se apuca de taiatulu paduriloru. Activitatea ce desvólta elu aicea este inspaimentátóre. Necunoscúndu natur'a si sisthem'a ce trebuie se urmedie o cultura rationale in paduraritu, elu nimicesce totu ce i se presenta securei sale fara pietate, stirpindu astfelu elementulu celu mai productivu si inportantu alu economiei. Taindu padurile si neingrijindu de o semenatura noua pentru viitoriulu paduriloru stirpíte, se pomenesce cu o noua greutate ce ilu apésa, de óre ce stirpindu vegetatiunea seculara a paduriloru nu scie ce se incépa pe acea suprafatia acoperita cu pamentulu celu mai roditoru si grasu, ce se estinde acuma inaintea scurtu-vedietoriloru sei ochi. In primele momente se mira de ceea ce a facutu, fiindu că scie prea bine că nu este in stare se'si lucredie nici aceea-a ce a avutu până acuma, necum se póta se se ingrijésca si de cultivarea acelei suprafetie, ce o a castigatu taindu padurile. Astfelu acele suprafetie roditóre de pamentu, ce odata erau acoperite de paduri si codri virginali, remanu cu dieci de ani lasate in scirea lui Dumnedieu si a fiéreloru selbatice, până candu le descopere ochiulu vre-unui agricultoru practicu si intreprindietoriu, ce adesea inse este strainu.

(Va urmă.)

Raportulu comitetului Asociatiunei transilvane despre lucrarile sale in anulu administrativu 1878/9.

(Urmare si fine.)

VI.

Si acum venimu la unu obiectu póte mai inportantu decâtu despre cari am raportatu până aci, si asupra caruia póte ar fi trebuitu se ve raportamu chiar' dela inceputu.

E vorb'a despre publicatiunile Asociatiunei, séu adeca despre „Fóia periodica a Asociatiunei, destinata pentru publicarea afaceriloru ei si pentru latirea midilóceloru inaintarei de literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ (vedi §. 33 din statute.)

Acésta fóia in form'a ei cunoscuta de toti au aparutu până la ultim'a Decembre 1878.

In anulu trecut intr'o siedintia extraordinaria dela 29 Iuliu, comitetulu cu ocaziunea desbaterei proiectului de budgetu a emis si adoptatu opiniunea, că in sum'a de 800 fl. propusa pentru sectiunile Asociatiunei, se se cuprinda si subventiunea fóiei Asociatiunei; dar' cá acésta fóia dela 1 Ianuariu 1879 incependuse se apara in sisthemu de Anale, cu atâtu mai virtuos, ca infintiate fiindu acum si sectiunile, acestea inca voru trebui se concurga cu lucrarile si publicatiunile loru la materialulu ce acea fóia are se contiena si se publice. In câtu pentru insusi formatulu, asia dicéndu technicu, si pentru terminulu periodicu, de câte ori se apara pe septemana, pe luna, séu pe anu, se lasá in deliberarea sectiuniloru intr'unite.

Acésta opiniune s'a adusu de catra comitetu, prin raportulu seu din anulu trecut, la adunarea generala din Simleu, cá propunere, si a cerutu a deliberá asupra ei.

Adunarea generala in prim'a s'a siedintia dela 4 Augustu 1878, la punctu II, dupa cetirea prin secretariulu alu doile a raportului comitetului, a luat puru si simplu actu despre raportu, si l'a alaturatu la processulu verbale alu siedintiei din acea di.

Asiadar' propunerea comitetului a fostu adoptata

fără nici o discușiune; și prin urmare acea propunere dreptu conclusiune luata de adunarea generală, și obligatoria, asemenea că orice altu concludu alu adunarilor generali.

Comitetulu pentru executarea acestei conclusiuni a adunării generale, în ședinți'a sa dela 11 Ianuariu a. c. la propunerea secretariului alu doilea a luat următoarea decisiune:

„În urm'a concludului adunării generale a Asociațiunei, ținută în Sîmleu la 4 și 5 Augustu 1878, fôia periodică „Transilvani'a” a Asociațiunei, avendu a încetă dela 1 Ianuariu 1879 de a mai apărea în form'a ei de până acum.

„În vederea §-lui 33 din statute, care dice, că: Asociațiunea va susține o fôia periodică în fasciôre nelimitate, destinată pentru publicarea afacerilor ei, și pentru lățirea midilôcelor înaintării de literatur'a română și cultur'a poporului român.

„Comitetulu decide precum urmădă:

„1. Fôia periodică prevădută în statute (§. 33) va purta titlulu de: „Annalile Asociațiunei transilvane pentru literatur'a română și cultur'a poporului român.”

„2. În aceste Annale se voru publică:

„a) Processele verbale, actele și tôte lucrările adunarilor generale, precum și ale comitetului, și ale secțiunilor Asociațiunei.

„b) Discursurile sêu dissertatiunile istorice, științifice și literare ale membrilor, ținute în adunările generale sêu în secțiuni; precum și lucrările altor, cari lucrări au obținutu aprobarea Asociațiunei sêu a secțiunilor.

„c) Alte scrieri, documente sêu articli, pe cari în sfer'a lor de competență le voru judecă de bune, folositoare și demne de publicat (§. 32).

„d) Operatele premisse se voru publică în Annale numai după ce prin unu anume regulamentu se va regulă dreptulu de proprietate între autorulu premiatu și între Asociațiunea care premiada.

„3) Annalele voru aparé în fascicule nelimitate în formatu octav, de atâtea-ori câte-ori va fi materialu suficientu de publicat.

„4) Prețulu lor se va stabili și aretă pe fiecare fascicul după marimea lui. Acestu prețu inse va fi mai moderat pentru membrii Asociațiunei, decât pentru aceia, cari nu sunt membrii ei (§. 35).

„5) Annalele publicate în cursulu unui anu, voru formă unu tomu completu alu publicatiunilor Asociațiunei din acelu anu.

„6) Pentru publicarea acestor annale va îngriji comitetulu Asociațiunei prin secretariulu primu, că redactoru alu acelor publicatiuni. (§. 16 din statute). În totu casulu inse primulu secretariu va fi ajutat în privinți'a acêsta de secretariulu alu doilea, cătu si de secretarii secțiunilor, și de aceștia anume în ceea ce se rapôrta la publicatiunile ce cadu în activitatea și competenți'a acelor secțiuni.

„7) În publicarea annalelor se va observă modulu de scriere etimologică, precum elu s'a observat și până acum în publicatiunile Asociațiunei.”

Cum am disu, acêsta propunere s'a primitu în unanimitate de catra comitetu, cu adaogere că este primită numai în modu provisoriu, până la alte dispozițiuni ale secțiunilor, cari voru avea a se într'uni anume pentru a delibera asupra acestui obiectu.

Secțiunile și respective membrii secțiunilor, nu s'au într'unitu spre a decide asupra însărcinării adunării generale de a determină formatulu și terminulu periodicu pentru aparițiunea „Annalilor” și a se pronunți asupra conclusiunei, ce a luat comitetulu în privinți'a acêsta, conclusiune ce am aretat mai în sus.

Asia concludulu de a se publică „Annalile”, a re-mas neexecutat.

Si inca totu se putea publică celu puțin unu fascicul sêu dou, dacă ar fi statu la dispozițiunea comitetului. Discursurile ce s'au ținutu în adunarea dela Sîmleu din anul trecut.

Cu acele discursuri cu processele verbale ale comitetului și ale secțiunilor, cari nu sunt publicate, s'ar fi pututu face unu fascicul sêu dou, destulu de voluminose.

Eca dar' cauzele și împrejurările pentru cari în anul trecut nu s'au publicat. Annalile inse, sêu în form'a cum a fostu fôia „Transilvani'a”, sêu în ori ce alta formă, precum voru judecă secțiunile, dela 1 Ianuarin 1880 trebuie se se publice.

Intregu publiculu român o astépta acêsta; ér' înaintarea literaturii române, și progresarea culturii poporului român, ni o înpune într'unu modu mai multu decâtu imperativu: ni o demanda.

Acî este loculu se amintim, că numărulu membrilor secțiunilor a re-mas aproape totu acela, care a fostu în anul trecut. Deosebirea este că: D. Sava P. Barcianu, membru secțiunei filologice, fostu parochu în Resinar, asessoru consistorialu și administratoru protopopescu, a repaosatu, ceea ce am memorat și mai în sus, și Dr. Nicolau Stoiu, fostu membru în Blasiu și membru secțiunei științelor naturale.

Môrtea acestor doi meritaibili barbati, nu potemu decâtu se o regretam cu totii, și se exprimam cu totii adânc'a dorere pentru pierderea lor din midilôculu nostru.

Asia astadi secțiunea filologica numera 8 membri; secțiunea istorică 13; și secțiunea științelor asemenea 13 membri.

Listele acestor membri s'au subcernutu adunării generali dela Sîmleu din anul trecut.

VII.

Acêsta este, si aci amu putea termină cu raportulu ce comitetulu are onôrea alu presentă onorabilei adunări generali spre alu examina și a dispune în deplinu suveranitatea sa.

Ceea ce ni a mai re-mas, noue comitetului, este

se reasumam cererile ce amu facutu la unele puncte din acestu raportu și anume:

1) Ve cerem că pentru cele dou sume ce s'a datu preste prevederile budgetari, adică 70 fl. stipendiulu tinerului Constantin Boghiciu, elevu la școlele comerciale în Brasiou, și 50 fl. ajutorulu tinerului Emilianu Popoviciu tehnicu în Vien'a, adunarea generală se aprobe edarea acestor sume din rubric'a speșelor neprevădute ale Budgetulu anulu trecut (I. 8).

2) Ve cerem se aprobatu pașii, ce comitetulu a facutu în privinți'a „Fundatiunei școlare Tofalene”, și se adoptat acêsta fundatiune între celelalte ce sunt date în administratiunea Asociațiunei (II).

3) În urma, permitetine se ve tragemu atentiunea asupra publicării Annalilor; aci ve cerem, se decideti prin concludu formalu, că după program'a comitetului din ședinți'a dela 11 Ianuariu a. c. aretată mai în sus (VI), publicarea „Annalilor Asociațiunei tranne pentru literatur'a română și cultur'a poporului român”, are se începă negresitu dela 1 Ianuariu anulu viitoru 1880, și a se continuă periodicu după sum'a, asia dicendu, și valôrea materialulu ce se va presentă.

VIII.

În urma avemu onôrea a ve presentă ratiociniulu cassei Asociațiunei, și alu fondului Academiei de drepturi pe anul 1878/9 spre alu examina; precum ve subcernem și proiectulu de budgetu alu Asociațiunei pe a. 1879/80, spre alu luă în deliberare și alu votă după cum va află adunarea generală de bine.

IX.

Înainte de a termină, trebuie se aducem la cunosciti'a onorabilei adunări generale, că primulu secretariu alu Asociațiunei d-lu Georgiu Baritiu prin scrisôrea sa din 6 Martiu, adresată comitetului, si-a cerutu dimisiunea din funcțiunea de secretariu, pe motive că: „în acêsta calitate si între împrejurările actuale nu vede că ar avé nici o ramură de ocupațiune, din câte sunt destinate pentru secretariulu I. în Statute.”

Comitetulu în ședinți'a sa dela 10 Maiu a. c. luand în pertractare cererea de dimisiune a d-lui G. Baritiu, a luat resoluțiunea că: comitetulu nu este competentu, ni a i primi nici a-i refușă dimisiunea, fiindu aci competență numai acea corporatiune, adică adunarea generală, care la alesu, de a se pronunți deca-i primesce sau ba dimisiunea.

Submitemu, prin urmare acêsta cestiune la resoluțiunea onorabilei adunări generale.

Din ședinți'a comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatur'a română și cultur'a poporului român. Sibiu, 29 Iulie 1879,

Raportoru: Dr. Jos. Hodosiu, secr. II.

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinaria.

(Urmare.)

Procesu-verbalu Nr. 20.

Sedinți'a din 15 Iunie st. v. 1879.

Sedinți'a se deschide la 9 ore a. m.

Se da lectura procesulu-verbalu alu ședinței precedente și se aproba.

D. Stefanescu comunica 2 exemplare din Revist'a științifică anulu IX pentru bibliotec'a Academiei. Se primesce cu multamire.

La ordinea dilei discușiunea proiectulu de statute.

Art. 45, relativu la facerea regulamentelor, se primesce cu unanimitate fara discușiune.

La art. 46, relativu la modificarea eventuala a statutelor, D. Babesiu cerendu cuventulu, dice că dlui inca în comisiune a observat că prescriptiunea de a nu se putea modifica statutele de cătu cu 3 patrimi din numărulu membrilor nu e practicabilă, că-ci fôrte greu s'ar putea într'uni asemenea numeru, chiaru 2 treimi cu greu se potu adună, de aceea d-lui crede că este destulu a se cere votulu majorității absolute dintre toti membrii.

D. Aurelianu este de parere că statutele fiindu pactulu fundamentale alu Academiei trebuiesc mantnute cu mai multa tarie, că-ci schimbarea deșă a legiloru nu aducă adesea de catu confusiune. Totu-si nu respinge în principiu ide'a modificării lor, deșă pentru acêsta e destulu a se cere voturile a 2 treimi din membrii Academiei. Pe langa acêsta cere că modificarea se fia propusa de 7 membri, era în discușiune se nu se pôtă pune de cătu în sesiunea generală. Pentru acêsta si depune unu amendamentu sustinutu de dnii Hodosiu, Stefanescu, Chintescu, în următoarea coprire:

„Alineatul 2 dela art. 46 se se redacteze în modulu urmatoru:

„Modificările inșă nu se potu face de catu asupra propunerii a 7 membri și cu votulu aprobativu a 2 treimi din numărulu totale alu membrilor Academiei. Cererea de modificare trebuie facuta într'o sesiune si supusa discușiunei și votării în sesiunea proxima.”

D. Chintescu, pe bas'a esperienței că este imposibilu a se adună 3 patrimi, sustine amendamentulu de mai sus.

D. Hasdeu sustine că amendamentulu d-lui Babesiu este mai practic. D-lui întreba deca veri odată s'au potutu adună 3 patrimi din membri; de aceea crede că nu e bine a se prescrie mesuri cari nu se potu executa, și se pronunția pentru majoritatea absoluta propusa de D. Babesiu.

D. Odobescu se declara totu în favôrea propunerii acesteia.

D. Stefanescu se declara pentru amendamentulu seu.

D. Laurianu dice că în principiu este contra modificărilor dese, deșă avendu convingerea că statutele acestea nu sunt mai bune de cătu cele vechi ale societății Academice, se vede nevoitu a derogă pentru presentu, și a admite modificarea cu midilôcele cele mai lesnicioșe.

D. Babesiu depune amendamentulu seu în următoarea coprire:

„Modificările inșă nu se potu face de catu asupra propunerii a 7 membri, facuta în precedent'a sesiune generală si cu votulu aprobativu alu majorității absolute dintre toti membrii Academiei.”

D. Maniu declara că se unesce cu amendamentulu d-lui Aurelianu, inșă cu unu subamendamentu de a se adaoga: „Modificarea se va putea propune numai după 2 ani de încercare și punerea în lucrare a statutelor de facia.”

D. Ghica, luand cuventulu, dice că nu întielege argumente de stabilitate ce s'au invocat în propunerea de fatia. Nici o lege umana nu se pôte sustine că este perfectă; aceea ce astadi se considera de bună, maine ideile progresulu potu se probeze că e defectușă. Academica, că institutiune progresivă, trebuie se fie comptu de acestu principiu, fara a ținea atatu de multu la ide'a stabilității. De aceea nu e nici de parerea d-lui Maniu nici de aceea a proiectulu, nici de a d-lui Aurelianu, ci se asociaza cu a d-lui Babesiu.

D. Ionescu dice că din tôte desbaterea urmata se recunôșce, că necesitatea de a se face modificări mai tardiu este neaparată. Se unesce cu argumentele aduse de D. Ghica, deșă cere că se se stabileșcă o normă ratională. Ori catu de tari îngradiri amu adoptă astadi, nu voru fi o cautela pentru maine, candu se va recunôșce necesitatea modificării. Totulu este cu necesitatea se fia bine espusa, și atunci nu întielege acelu terminu de prelunge până la o sesiune proxima. Apoi, vorbindu despre cele 3 patrimi sêu 2 treimi propuse de preopinenti, se întreba: ore numai forti'a numerică pôte remedia unu reu recunoscutu? Ore nu e destula garanția în majoritatea absoluta a membrilor, propusa de d. Babesiu? De aceea d-lui depune unu amendamentu în coprire următoare:

„Modificările se potu aduce în desbatere în cele d'antaiu dile ale sesiunii anuale după propunerea subscrisă de doi membri si însoțită de o espunere de motive detalată. Fia-ce modificare ast-felu introdusă, se adopta cu majoritatea absoluta a membrilor presenti.”

D. Romanu dice că e de parere că statutele se fia încunjurate cu mai multa garanția, și numărulu membrilor cari aru aproba modificarea trebuie se fia celu puțin totu atatia cati se ceru pentru schimbarea regulamentelor.

D. Babesiu dice că între dou extreme amendamentulu seu ține midilôculu: nici nu îngreunăza modificările că propunerea d-lui Stefanescu, nici nu le inlesnesce că aceea a d-lui Ionescu. Acêsta din urma propunere nu se pôte primi nici pentru cuventulu că face mai inlesnicioșă modificarea statutelor de cătu chiaru a regulamentelor; prin urmare sustine pe alu seu.

D. Ionescu observa că astadi modificarea statutelor se face cu majoritate relativă; crede prin urmare, că admitendu-se pentru reforme majoritatea absoluta este o garanție mai mare; de aceea amendamentulu seu speră a fi mai bine apreciatu.

D. Stefanescu observa, că preopinentii ceru mai puțin garanții de ce cereau statutele vechi; de aceea nu va hesită de a sustine propunerea sa de dou treimi.

D. Chintescu observa la argumentările d-lui Laurianu, că deca pentru modificarea regulamentelor s'a cerutu dou treimi, crede că modificarea statutelor nu se pôte face cu mai puțin.

D. Laurianu rectifica obiectiunile d-lui Chintescu, afirmandu că nu crede a se fi contradișu: D-lui si-a esplicat parerile destulu de limpede în privinți'a paștrărei legiloru fundamentali. Deșă fiindu-că, după cum a argumentat și d. Ghica recunôșce că totu ce se face de ômeni este imperfectu, trebuie se se facă modificări, inșă numai atunce candu se va probă, că sunt defectușe, și după o matura deliberațiune.

La proiectulu de fatia, care crede si este convinsu că are defecte, admite a se face înlesniri de modificare, de aceea se unesce cu amendamentulu care presintă asemenea înlesniri. Respondendu d-lui Stefanescu dice că în privinți'a novelor statute e de parere a se luă ori-ce felu de mesura, că-ci ele sunt de mai puțină importanță de cătu regulamentele.

Se cere închiderea discuțiunei și se admite.

Se pune la votu amendamentulu d-lui Ionescu si cade.

Se pune la votu acela alu d-lui Aurelianu si se primesce cu maioritate.

Amendamentele domnilor Babesiu și Maniu se resping.

(Va urmă.)

Sciri diverse.

— (Scrierile lui Georgie Sincai și ale lui Samuilu Clainu în Oradea). Dn. Nicolae Densiusianu care luase dela Academia română frumoșă misiune de a cercetă pe speșele densei documente istorice prin archive diverse, descrise starea desolată, în care se află la Oradea manuscriptele remase dela cei doi martiri ai natiunei. Sunt aproape 40 de ani dela môrtea neuitatulu episcopu Samuilu Vulcanu (m. 25 Dec. 1839), în acare posesiune au re-mas acelea mspte dela contimpuranii sei amici. De atunci încôce oradanii au fostu rogati celu puțin de patru dieci de ori, mai antaiu prin blasiani, pe la 1851 prin moldoveni (Grig. Ghica-Voda și Laurianu), dela 1861 încôce de repetite-ori prin comitetulu Asociațiunei transilvane și chiaru prin adunări generali, că se nu mai țina în capțiune acelea tesăure nationale, ci dacă densii se temu se le publice ori le lipsescu speșele și timpulu de a le cercetă si pune în ordine, se le ceda altora, cari sunt decisi a sacrifica și timpu și bani spre a le scôte din întunerecu. Nimicu nu a folositu. Episcopulu Vas.

Erdeli le-a datu la Vien'a in dilele lui Bach, afara inse de chronic'a lui Sincai, nu le a datu romanilor. Inainte cu vreo 4—5 ani venerabilele prepositu si amicu alu nostru din tineretie, Stefanu Moldovanu dela Lugosiu, unulu din cei mai competenti si zelosi scrutatori in istoria, a fostu in adinsu la Oradea cu scopu că dóra ar potea induplecă pe confratii sei la ceva. Se ve spuna reverenti'a sa ce respunsu a luat dela oradani. Acum inse o patira că nici-odata. Multi voru a sci, că daca in Oradea nu se vorbesce bucurosu despre acelea tesauze adunate intre dificultati ne mai audite până pe la 1806, caus'a se se caute mai multu in cumplit'a frica ce ducu ómenii pe acolo, că nu cumva se fia insultati de „romani“ si chiaru de „dacoromani,“ mai alesu candu dupa informatiunile mai próspele venite din unele parti ale diecesei oradane si din partea superióra a diecesei gherlene lucrulu au ajunsu asia departe, in cătu chiaru si unoru preotese le cade reu daca le dice cineva „román papné,“ la care'ti respundu că numai legea (ritulu) este „román,“ éra ele sunt „magyar“. Cu tóte acestea „Kelet“ Nr. 187 inca totu mai are fruntea de a versá lacrimi de crocodilu, că magiarii se valachisédia si trecu in blastemat'a scól'a de nationalitate alui „Baritiu György“. (In corespon. dela Iclodu).

— (Pericole de focu, tetiunarii.) Nu ajungu ómeniloru alte calamitati, le mai nimicesce si foculu esistenti'a, éra ceea ce merita cea mai de aprópe luare aminte este, că focurile cele mai multe se intempla dupace locuitorii isi aduna productele loru inpregiurulu caselor. Estimpu, cá si in alti ani pe teritoriulu Transilvaniei cele mai multe daune de focuri se intempla in Secuime (districtele de cătra Moldov'a). De 3 septemani incóce numeramu 9 casuri de incendie mai mari si mai mici, in orasie si sate secuiesci. Dupa secuime urmédia nefericitulu districtu alu Fagarasiului, in care mai in toti anii se prefacu in cenusia câte 20—30 de locuintie omenesci din unele comune; si s'a intemplatu că in câte o comuna arde totu la câte 2—3 ani. Prin comune romano-sasesci focurile sunt mai totu asia dese cá si in Secuime. In multe casuri desastrulu (nenorocirea) vine dela satanic'a reutate si resbunare a tetiunariilor, altele totu asia dese sunt cauate in urm'a spurcatei betii, prin pipa si sugari aruncate intre fenu si paie, sau din lene ori naucia femeiesca, candu ambla prin podu si pe la canepa uscata, cu luminare aprinsa, candu vérsa petroleu, candu iau cenusi'a cu spudia ardiétoria si o punu in câte unu vasu de lemn etc. Sunt tieri in Europ'a, unde mai toti locuitorii isi asigura casele, productele, chiaru si mobiliu din casa pe la institute de ascurantia; la noi din contra, tocma pe unde se intempla focuri mai dese, asigurarea pare că nu ar fi cunoscuta nici din nume. In punctulu acesta nu suntemu mai buni decâtu turcii; fatalisti si noi, cá si cum amu fi crescuti cu Alcoranulu in mana. Nu cumva carturari, magiari, sasi, romani locuitori pe la sate si orasiele, sunt totu atáti dervisi, carii credu că de ceea ce au decisu Ursitóriele, nu póte scapá nici-unu omu? De ar fi fostu de ex. „Transilvania“ societate de ascurantia reciproca din Sibiiu, in alta tiéra civilisata, ea ar avea in administratiunea sa până acum celu pucinu 10 de milióne, din alu caroru venitu s'ar indepliní curendu si siguru tóte daunele cauate prin focu.

— (Dela Sinai'a). Alaltaieri, Dumineca, Sinai'a a avutu cá óspeti cincisprediece oficiari din armat'a austriaca. Acesti oficiari, din regimentulu de husari, care se afla la Raznovu, intre Brasiovu si Zernesci, au trecut dela acelu satu calari preste Bucegi si au venitu de a dreptulu la d. Dim. Ghica, alu carui ginere, d. capitanu Vladoianu, servise in acelu regimentu austriacu. D. Dim. Ghica, le a oferitu unu dejunu somptuosu, la care s'au golitu butelii de siampanie in onórea ambelor armate, etc. etc.

M. S. R. Domnitoriulu a invitatu apoi pe oficiari la mésa si s'a intretienutu cu densii despre diferite cestiuni, conversandu cu fia-care cu multa amabilitate.

In aceési séra óspetii se intórsera totu preste plaiulu Bucegiloru la Raznovu, de órece in dio'a urmatóre aveau se ia parte la nesce mari manevre ce se facu dincolo de Carpati.

„Romanulu“

— (Denumiri.) Maj. Sa ces. si reg. apostolica a denumitu din elevii Academiei militare din Wiener Neustadt, mai multi oficiari locotenenti, cu rangulu dela 1 Septembrie 1819, dintre cari pe cătu cunóscemu d. Alesandru Stanislav este Romanu. Acesta este comandantu in regimentulu de infanterie Nr. 50 (Baden).

Mai departe sunt din elevii romani ai scólei de cadeti denumiti cadeti: la infanterie, Ioanu Ursu la reg. Nr. 50; Masimilianu Russu la reg. Nr. 33; Nicolae Hidu la reg. Nr. 31; Ioanu Boeriu la reg. Nr. 68; Dimitriu Popoviciu la reg. Nr. 64; Petru Badescu la reg. Nr. 61; Eugeniu Rosca la reg. Nr. 31;

Dionisiu Florianu la reg. Nr. 50; Sabinu Hodosiu la reg. Nr. 50; la artilerie: Nicolae Lugosianu la reg. de artilerie Nr. 8; Mihailu Stoica de Hatiegu la reg. de artilerie Nr. 13.

„Tlg. rom.“

— (Antecessorii comitelui Andrassy) in ministeriulu de externe alu Austriei au fostu dela imperatés'a Mari'a Teresi'a incóce urmatori: Kaunitz, Thugut, Lehrbach, Trauttmannsdorf, Cobenzel, Stadion, Metternich, Fiquelmont, Wessenberg, Schwarzenberg, Buol, Rechberg, Menndorf, Beust. Urmatoriulu comitelui Andrassy va fi alu siépte-sprediecelea.

— (O inventiune romanésca.) Destinsulu artistu romanu d. C. Dimitriade a inventatu de curendu nesce ingenioze aparate pentru agatierea galerieloru si roseteloru la fereste, prin midiloculu caror'a se póte atírná ori ce galerii si rosete, evitanduse inconvenientulu baterii si scóterii cuieloru din parete, cari strica zidulu caselor. Aparatele in cestiune sunt provideute cu nisce carlige, cari se potu mutá dupa voie, si permitu asfeliu a se agatiá ori ce galerii.

Bibliografia.

A esitu de subt tipariu:

— Catechismulu Calvinescu inpusu clerulu si poporulu romanescu subt domni'a principiloru Georgiu Rakocz I. si II. Transcrisu cu litere latine dupa editiunea II tiparita in anulu 1656, insocitu de un'a escursiune istorica si de unu glossariu de Georgiu Baritiu. Cu spesele Academiei Romanesci. Pretiulu 60 cr. v. a. Sibiiu Tipografi'a lui W. Krafft 1879.

— Program'a gimnasiulu superioare, preparandiei, normei si scólei poporale de fetitie din Blasiu pre anulu scolasticu 1878/9 redactata de J. Antonelli canonicu si directore gimnasiale. Blasiu 1879. Tipariulu Seminariulu Archidiecesanu.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

19 Augustu in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1	hectolitr	fl. 6.80—7.60
Grâu, amestecat	1	„	„ 5.90—6.50
Secara	1	„	„ 3.40—3.80
Papusiou	1	„	„ 4.60—5.—
Ordin	1	„	„ 3.10
Ovesu	1	„	„ 2.—2.50
Cartofi	1	„	„ 1.25—1.55
Mazare	1	„	„ 6.—6.50
Linte	1	„	„ 9.—9.50
Fasole	1	„	„ 5.50—6.—
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	„ 30.—35.—
Untura (unsóre topita)	50	„	„ 28.—28.50
Carne de vita	1	„	„ 40—42
Oua 10 de			„ —20

Nr. 2324—1879.

(85) 2—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendu de 52 fl. 50 cr. v. a. din fondatiunea fericitului Ioanu Bobbu odinóra fostu eppu alu Fagarasiului, care stipendiu s'a usuatu de gimnasistulu Aureliu Popu, din caus'a nelegitimarei despre progressulu facutu in anulu scol. elapsu, dechiaratu de vacante, se escrie concursu până in **15 Septembrie** st. n.

Doritorii de a obtiené acestu stipendiu au de a-si instrúa suplicele loru concursuali cu cartea de botezu, cu testimoniale loru scolastice in origine ori copia autentificata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale si de parochulu respectivu si intaritu cu sigilele acelora, vidimatu si de oficiulu politicu concernente, in orasie si opide de antisti'a opidana.

Cererele concursuali astfeliu ajustate voru avea de a le subterne consistoriulu subsemnatu, pre terminulu prefipu.

Datu in Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(86) 2—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 50 fl. v. a. usuatu de studentele Emiliu Ciceiu, cu abdicerea acestuia devenindu vacante din fondatiunea fericitului Gavrilu Vaida, se escrie concursu până in **15 Septembrie** a. c. st. n.

Fiendu acestu stipendiu familiare si numai in lips'a de atari concurenti se va poté conferi si altor'a ce nu sunt din familia, asia doritorii de a obtienea acestu stipendiu au de a-si ajustá cererile loru concursuali cu carte de botezu, si cu genealogi'a familiei lui din care se se póta vedea consangeneitatea concurentulu cu fondatorele; testimoniu in origine ori in copia autentificata despre progressulu facutu in studie in anulu scol. elapsu, testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale si de parochulu respectivu intaritu cu sigilele acestor'a si in fine vidimate si de oficiulu politicu.

Astfelu instruite cererile concursuali, le voru asterne pre terminulu prefipu la subsemnatulu consistoriu.

Datu in Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(87) 2—3

Escriere de concursu.

Pentru 2 stipendia de câte 40 fl. v. a. din fundatiunea fericitului fostu odinóra canonicu Constantinu Alutanu, cari stipendia pentru nelegitimare despre progressulu facutu in anulu scol. elapsu dechiarate de vacante, se escrie concursu până in **15 Septembrie** st. n.

Fiendu aceste stipendia familiare, si numai in lips'a de consangeni se voru dá si altora, asia concurentii din familia au de a-si instrúa suplicele loru concursuali pre langa cartea de botezu si cu una genealogia carea se documentédie consangeneitatea loru cu piulu fondatore, cu testimoniu scolasticu in origine ori in copia autentificata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale si de parochulu respectivu intarite cu sigilele acestor'a si vidimate de oficiulu politicu.

Astfeliu ajustate cererile loru concursuali le voru asterne subsemnatulu consistoriu pre terminulu prefipu.

Datu in Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(88) 2—3

Escriere de concursu.

Pentru 4 stipendia de câte 315 fl. v. a. usuate de medicinistii absoluti: Octavianu Blasianu, Aureliu Chisbahu, Ioane Uilacanu si technicu Pompeiu Hossu, — pentru 2 stipendia de câte 84 fl. usuate de juristii Ioanu Circa si Vasiliu Turcu; 3 stipendia de câte 63 fl. v. a. usuate de juristulu Georgiu Muresianu, gimnasistii Ioanu Micu si Emiliu Buteanu; tóte din fundatiunea repaosatulu Dr. de medicina Simeonu Romantiai parte devenite curatu vacante, parte dechiarate de atari pentru nelegitimarea despre progressulu facutu in studie in anulu scolasticu espiratu; prin acésta până in **15 Septembrie** st. n. se escrie concursu.

La stipendiele preatinse potu concurge:

1. Numai acei tineri studenti pauperi, cari sunt nascuti in marele principatu Transilvani'a.
2. Cari au din studie calculi de eminentia si portarea morale buna.
3. Dinpreuna cu auditorii de medicina si drepturi, aceia cari se voru aplicá la scientiele reali, precum: technica, montanistica si silvanistica.
4. Dintre concurenti voru avea preferintia „ceteris paribus“ cei de origine nobili si consangeni ai piulu fundatoriu.
5. Dela concurenti se cere, cá testimoniale scolastice alaturande la cererile loru concursuali se le dea in origine ori in copia autentificata, se produca carte de botezu; é' atestatele de paupertate se fia provideute cu subscrierea antistiei comunale si a parochulu respectivu si intarite cu sigilulu comunale si alu parochulu, precum si cu subscrierea oficiulu politicu de cercu, é' in cetati si opide cu subscrierea parochulu si a antistiei cetatiene ori opidane.

Cererile concursuali astfeliu ajustate se le substérna până in terminulu prefipu la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Datu in Blasiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 12 Augustu 1879.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2324—1879.

(89) 2—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 400 fl. v. a. si altulu de 100 fl. v. a. ambele din fundatiunea fericitului fostu metropolitanu Alesandru St. Siolutiu, usuate de fratii Aureliu si Flaviu Siolutiu, pentru nelegitimarea despre progressulu facutu in studia in anulu scol. elapsu, dechiarate de vacante, se escrie concursu până in **15 Septembrie** st. n.

Doritorii de a obtiené stipendiulu de 400 fl. v. a. menitu pentru juristi ori medicinisti la ver-o universitate afara din patria (i. e. Transilvani'a), é' celu de 100 fl. v. a. pentru gimnasisti, au de a-si instrúa cererile loru concursuali cu testimoniu de botezu, cu celu scolasticu in origine ori in copia autentificata, cu testimoniu de paupertate subscrisu de antisti'a comunale si de parochulu respectivu, intaritu cu sigilele acestora si vidimatu de antisti'a politica, in cetati si opide de antisti'a cetatiana ori opidana.

Cererile concursuali astfeliu ajustate voru avea de a le subterne pre terminulu prefipu capitululu subsemnatu.

Datu in Blasiu din siedinti'a capitulara tienuta la 12 Augustu 1879.

Capitululu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

UMRATH & COMP. in PRAG'A,

fabricanti de machine agricole (69) 18—20 se recomanda prin specialitatile lor, renumite prin esecutarea loru fórte solida, ambletu usioru, productivitate mare si treieratu curatu a

Machineloru loru de treieratu de mana si cu verteju dela 1 pana la 8 poteri de cai séu boi atatu locomobile catu si stabile. Mai in colo fabricamu in marimi diferite si de o constructiune probata:

Giure pentru bucate, taiatóre de paie, mori pentru sdrobitu etc. etc. Catalóge ilustrate in limbile patriei, se tramitu gratuitu si franco.

Tipariulu lui W. Krafft in Sibiiu.